

Čís. 6493.

Nabídku lze učiniti závazně i několika osobám, dal-li nabízeč jinak na jevo, že přes to chce býti vázaným.

Přijetí nabídky se může státi nejen výslovně (§ 861 obč. zák.), aneb mičky (§ 863 obč. zák.), nýbrž i bez prohlášení, uskutečňuje-li smlouvu již pouhé provedení nabídky ku smlouvě. Vázanost nabízečova není tu obmezena předpisem §u 862 obč. zák., nýbrž dlužno ji posuzovati podle okolností případu.

Oprávnění obce, vydavší usnesení, že za přejíždění obecního pozemku bude vybírán poplatek, domáhati se zaplacení poplatku na jednotlivých povoznících.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, Rv II 340/26.)

Žalující obec se usnesla, že bude požadovati za přejetí obecní parcely povozem šterku 5 Kč. Žalobě, již se obec domáhala na žalovaných povoznících úplaty za přejíždění obecní parcely, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Soud první stolice poukazuje k tomu, že žalovaní věděli o usnesení obce o vybírání poplatku za přejíždění, že ho zapravovali až do roku 1925 a dali si ho nahraditi od svého zákazníka, jemuž šterk dováželi, a má vzhledem k tomu, že vůli lze projevit nejen výslovně, nýbrž i konkludentním činem (§ 863 obč. zák.) za to, že v používání obecní parcely a zapravování převozního poplatku v dřívějších letech dlužno spatřovati prohlášení souhlasu žalovaných a závazek jich ku placení 5 Kč. S tímto názorem nemůže odvolací soud souhlasiti. Prvý soud má za to, že došlo ku smlouvě; přicházela by tu v úvahu smlouva o nepravidelné služebnosti podle §§ 479, 480 obč. zák. Ku vzniku smlouvy vyžaduje se nabídky a jejího přijetí někým jiným. Předpokládá se, že nabídka, slib byl učiněn určité osobě (určitému množství osob) a právě od těch, komu byl učiněn, byl přijat, to vyplývá z §u 860 obč. zák., jenž upravuje jediný případ, výjimku z pravidla, o jakýžto případ tu nejde, ježto obec nepožaduje výkon, za nějž by slibovala odměnu, nýbrž za nárok na výkon se své strany (trpění přejíždění) požaduje úplatu. Nelze mluvit o tom, že došlo ku smlouvě. Obec prohlásila usnesením pouze, že dovolí přejetí parcely pouze tomu, kdo zaplatí za povoz 5 Kč. Jenom tehdy, kdyby osoba, jež by zamýšlela přejížděti parcelu, byla se buď před tím nebo jednou pro vždy zavázala ku placení, byl by obci vzešel nárok na placení. Jinak byla by obec pouze oprávněna, odpírati svolení k přejíždění a zabrániti mu, pokud se týče chrániti své vlastnické právo žalobou.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud uznal, že mezi stranami nedošlo ke smlouvě, protože prý ujednání smlouvy vyžaduje, by nabídka (slib) byla učiněna určité

osobě neb určitému množství osob a aby od těchto osob byla přijata, což se prý nestalo v projednávaném případě, kde obec toliko prohlásila, že povolí jízdu přes svůj pozemek každému, kdo zaplatí 5 Kč za fůru, takže by jí prý nárok na zaplacení vznikl teprve, kdyby osoba, jež hodlá jeti přes pozemek, se zavázala k placení buď před tím aneb jednou pro vždy. Dovolání napadá tento právní názor právem jako mylný (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Lzeť zajisté nabídku učiniti závazně i několika osobám, dal-li nabízeč jinak zřejmě na jevo, že přes to chce býti vázaným (srov. Staub-Pisko komentář k allg. d. Handelsgesetz z r. 1910 k čl. 337 §§ 15 a 16, Ehrenzweig, System des allgem. ö. Privatrechtes 1920, sv. II./1 str. 122). Nelze vyloučiti, že také všeobecná nabídka, třebaže podle čl. 337 obch. zák. zásadně není závazna, přece se může státi závaznou, když nabízeč ji přes to za závaznou uznává, a jistě se pak nemůže ani druhá smluvní strana, přijavši onu domněle nezávaznou nabídku, dovolávati její nezávaznosti. Bude-li tedy zjištěno, že žalující obec chtěla býti zavázána, že bude trpěti, by zájemníci přejeli za poplatek, správně odměnu 5 Kč, přes její pole, nebude pochybnosti, že šlo o nabídku závaznou a vedoucí ke smlouvě, jakmile byla přijata některou z osob, třebaže individuálně neurčitých, v jejichž prospěch se stala. Není třeba, by tato osoba nabídku přijala výslovně a ve lhůtě § 862 obč. zák., nebo dokonce již předem nebo jednou pro vždy se zavázala k plnění, jež jí smlouva ukládá. Přijetí nabídky ke smlouvě se může státi nejen výslovně (§ 861 obč. zák.) aneb mlčky (§ 863 obč. zák.), nýbrž i bez jeho prohlášení (§ 864 obč. zák.) tehdy, když již pouhé provedení nabídky ke smlouvě ji uskutečňuje, takže není třeba, by přijetí nabídky ke smlouvě jejím uskutečněním — tedy ji uskutečňující jednání druhé strany — bylo nabízeči známo (srov. materialie k § 84 III. novely k obč. zák. z r. 1916). Obdobně se má věc, když strana, které byla učiněna tak zvaná reální oferta, které tedy nabízečem bylo s nabídkou také ihned plnění dáno do volné moci, znajíc obsah nabídky, osvojí si nabídnuté plnění, neboť i tím přijímá nabídku a vstupuje do smluvního poměru s nabízečem, jehož vázanost na nabídku tu ovšem nemůže býti obmezena předpisem §u 862 obč. zák., nýbrž musí býti posuzována podle zvláštní povahy případu (srov. i tu shora jmenované dílo Ehrenzweigovo str. 127 a 128). Podle toho nelze na otázku, zda vznikla v projednávaném případě ze sběhu věcí, jak jej sporné strany přednesly, mezi nimi závazná smlouva, již nyní odpověděti záporně, jak učinil odvolací soud. Ježto tento pro své mylné právní stanovisko nevyřídil odvolání, napadající rozsudek první stolice, po stránce skutkové pro rozpor se spisy a pro podstatné vady řízení, nemůže toho času dovolací soud rozhodnouti ve věci samé a musil proto uznati, jak se stalo.

Čís. 6494.

Vládní komisař města Brna nebyl oprávněn zciziti obecní nemovitosti, leč že by šlo o odvrácení hrozící škody.